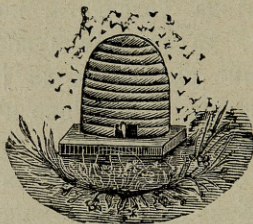

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:
Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:
Иван Маширевић

Бр. 5.

Изази једанпут ме-
сечно

Цена је листу на годину
2 ф. или 5 дин.

Година
II.

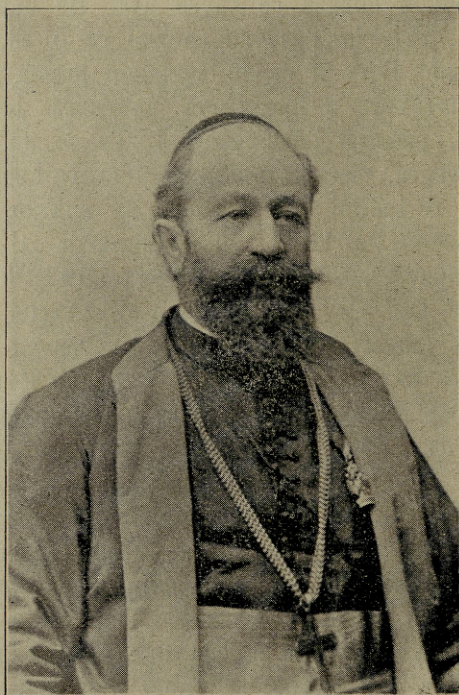
Архимандрит Платон Телечки,
српски пчелар.

Марта месеца 1875. г. први је пут зузукнула пчела у мојем воћњаку. И данас ми је жао што нијесам забиљежио који је дан био тога мјесеца. Сјећам се само да је тај дан био врло лијеп, сунце је сијало и било је тако топло да сам у кошуљи радио око кошница и завиркивао у њих. Тога ме је дана очарала и занијела пчела и љубав моја према њој није се ни до данас угасила, а угасиће се само онда, кад ми отијевају пчѣсни исхѣдныѣ. Од тога дана почео сам ја изучавати пчеларство с великом вољом и кад сам га добро проучио и искусио да је то прва и најкориснија грана економска покренем економски лист „Привреду“ 1880. године у друштву са економом на гласу, Игњатом Бурјаном. Чланци о пчеларству у „Привреди“ изазвали су пароха сад већ покој-

нога у Српском Итебеју Пају Јанковића да је постао пчеларом и да је саградио диван павиљон за пчеле, којему нема равна по броју Берзонака ни по спољашњој љепоти у цијелом Банату. Наши чланци о пчеларству у „Привреди“ изазвали су и архимандрита Платона Телечкога, који је онда био парох у Српској Неузини, да се свом душом својом и неисказаном љубављу тако занио за пчелом да је све празне часове проводио у својем павиљону радећи око пчела и посматрајући чудноват живот и неуморан рад њин. Слатко је сјећати се лијепих прошлих дана особито сад кад ми се живот полако клони заходу својему. Живо се сјећам како су ме лијепо примили у Српском Итебеју парох Итебејски Паја Јанковић и Павле Телечки парох Неузински. Још ми и данас зује оне одушевљене ријечи о пчели, којима је зачињавао Павле Телечки све друге разговоре при вечери. На скупштини пчеларској у Срп. Итебеју, која је држана 16. августа 1883 године, и на којој је било до три стотине Срба пчелара није било одушевљенијега, занесенијега и ватренијег пчелара од пароха Павла Телечкога, сада архимандрита Платона. И кад сам ја покренуо пчеларску скупштину у В. Бечкереку 1878. није било већега устаоца, који је радио све и сва да се састанемо у што већем броју. Па тако исто заслуга је Телечкога да су се у онако лијепом броју сакупили пчелари српски 1883. г. у Срп. Итебеју. Он је позвао српске пчеларе да се сакупе у Срп. Итебеју и написао позив на скупштину пчеларску у 3. бр. „Привреде“ од године 1882. Ево почетак тога одушевљенога позива: „Драга браћо пчелари! Заборавимо ову нашу трогодишњу немарност, пренимо из сна, у ком смо се занели спавајући дане заборава, скинимо копрену са наших очију, па погледајмо наше чиле пчелице како су вредне и радине и како се удружују, пак следујући том примерном животу пчела наших удружимо се и ми једном и порадимо у корист нашу и *народа нашег*. С тога браћо пчелари слободан сам још једном донети предлог да се састанемо и да покушамо да ли смо у стању сјединити се и у истини створити пчеларску дружину и т. д.“ Из тијех се ријечи види какав је био велики усталац за народни напредак ариимандрит Платон Телечки, јер он као одушевљен и искусан пчелар врло је добро знао какву велику материјалну корист доноси пчеларство а уз

то још од каквога је благотворног утјецаја пчеларство на морал народни. Телечки је радио срцем и душом да се оснује српско пчеларско друштво, а што се није могло и што нам се није дало, то није он крив. Кривица је на другој страни. Ко је онда пратио ову ствар, тај ће знати, који је вјетар растјерао наше пчеларске скушштине и раздухао наше штатуте. Из ово мало ријечи види се да је арх. Телечки у своје вријеме био одушевљен пчелар и највреднији посленик на поди-

Архим. Платон Телечки

зању рационалнога пчеларства, који је био увјерен о великој материјалној користи, коју добивамо од пчеларства, зато је и тежио и радио свом снагом својом да се пчеларско друштво оснује, како би рационално пчеларство и у најниже слојеве нашега народа продрло. То је његова тежња била и та тежња, ако се и није испунила, заслужује од наше стране похвалу, зато и доносимо његову слику, да се сјетимо прошлих дана кад се пчеларство код нас са највећом ватром, са највећим

одушевљењем подизало из својега мртвила, кад се пчеларство код нас и осјећало да је заиста појезија економије! *То је доба одушевљења за пчелу и пчеларство у нашем српском народу, а то је од 1878. до 1883. године.* Али све то одушевљење разби се о стење, које ми нијесмо били кадри отклонити. Стеван Болманац, парох Неузински, одушевљен пчелар, који је и писао о пчеларству и друге одушевљавао за пчелу, оде у Србију; Паја Јанковић парох Итебејски умрије, а Платону Телечком показа се други пут. Из парохије своје у Срп. Неузини, гдје је Телечки (родио се 5. маја 1844. г.) 19 година служио Богу и своме српском народу, оде он у Темишвар за катихету и предавача српскога језика у вел. гимназији и вел. реалци Темишварској. Ту се на позив епископа Темишварскога, сада патријарха српскога Георгија 1887. год. покалуђери и добије име Платон. За кратко вријеме постане протосинђелом, а 1891. архимандритом Беочинским и мандатаром карловачке дијецезе. Год. 1894. и 1895. постави га Његова Светост за мандатара Будимске дијецезе, а послије тога повјери му и управу ман. Крушедола. За заслуге око припређивања миленијске изложбе у Будим-Пешти одликован је од Његова Величанства нашега краља орденом гвоздене круне 3. реда, од 1892. је посланик илочнога среза на сабору земаљском, а од год. 1897. изабран је и за заједнички сабор у Будим-Пешти. За све то вријеме унапређења Платона Телечкога притајала се љубав према пчели и пчеларству, али код правога и истинитога пчелара, који је заволио пчелу и срцем и душом, не може се угасити. Тако је и код архим. Телечкога, Његова се љубав према пчели само притајала, а сада је наново са још већом жестином букнула. Он подиже узор-пчелињак, од којег ће цијела околина око манастира Крушедола имати велике користи. Прави пчелар, који заволи једанпут пчелу, не може без ње бити. Он без ње не може живјети. Он је без пчеле мртав или као што је рекао А. Шмид славни пчелар њемачки:

Wenn das Bienchen nicht wär'
Ich glaub', ich lebte nicht mehr!

Ми желимо архимандриту Телечкому здравље и напредак у пчеларењу, и цијела околина његова да има одатле користи.

Глав. уредник.

О вјештачким ројевима.

3.

во и трећег начина како праве рационални пчелари вјештачке ројеве на једном пчелињаку, који немају два пчелињака. Од двије пуне американке, које стоје једна до друге у једном реду, повуци једну на десно за једну стопу, а другу на лијево за једну стопу, па метни онда празну американку између њих. У ту празну американку прије него што си је метнуо међу оне двије пуне американке, метнуо си оквир с медом и неколико оквира са празним саћем и с почецима и то онолико колико је доста за један рој, какви мисли пчелар начинити. Осим тога ухватићеш матицу из друге које американке на пчелињаку, а не из оне двије, међу којима лежи ова празна американка, па ћеш је додати тој празној американци. После је ћеш у ту празну американку стрести за по роја пчела младих. Додаћеш јој осим свега тога још два, три оквира с леглом, али из сасвијем удаљене од ње американке. Такав вјештачки рој добиће с десна и с лијева из обје американке маторих пчела, које ће сабирати нектар, а младих си јој пчела стресао, те за кратко вријеме доћи ће на снагу. После је два три дана пустићеш јој матицу из кавешчића. Осим свега овога запамти и ово:

1. Ако овај рој не испадне за руком т. ј. буде слаб, а ти ћеш га из других американки ојачати пчелама младим. Ако пак маторе пчеле из једне и друге американке, које стоје с десне и лијеве стране вјештачком роју, буду се повраћале на своја стара лета у своје кошнице, а ти ћеш метнути коприве између роја вјештачкога и тијех пуних американки с једне и друге стране, те ће се маторе пчеле прије навикнути на вјештачки рој.

2. Вјештачке ројеве прави кад ројидба почне или највише недјељу дана прије него што се почну пуштати природни ројеви, кад има ујева трутовских и кад трутови излијећу напоље из кошнице. Вјештачке ројеве можеш и доцније правити, ако у твојем крају има јесење паше, као: бијела босиљка, вријеска. Ти ројеви вјештачки морају тако јаки бити као и маторке, јер само јаки ројеви могу користи до-

нијети пчелару. А у власти је пчелару да их начини јакима како хоће и колико хоће.

3. Има крајева гдје у одређено вријеме нема никакве паше, гдје паша за њеко вријеме престане н. пр. код нас између багрене и липе, онда за то вријеме треба ројеве, а и маторке прихрањивати, да не би друштво ударило натраг, те да не би слаба друштва ушла у главну пашу. Тада не бисмо имали никакве користи осим што би за глвне паше друштва ојачала. Зато треба пчелар да добро сазна своју околину и флору њезину, па кад год наступи пауза, онда треба да прихрањује. За вријеме прихрањивања треба добро пазити да не изазовеш туђице. Не просипај меда по пчелињаку и прихрањуј у вече, а ујутру рано вади тањириће из кошница напоље.

4. Кад додајеш роју матицу, додаји је увијек у кавешчићу и немој заборавити да је последије два или три дана из кавешчића ослободиш. Ако пчеле иду по кавешчићу као зоље и хоће да јурише на матицу са цикањем, онда матице немој пуштати из кавешчића. Али ако је начичкан кавешчић с пчелама, а при том су пчеле мирне и пружају рилице своје кроз кавешчић матици да је хране, онда матицу из кавешчића можеш пустити.

5. Води рачуна о својим матицама. Мораш знати кад се која излегла, па према томе ћеш и удесити из којих ћеш кошница стресати пчеле у вјештачки рој. Ако си роју додао младу матицу, онда ћеш му стрести пчеле из онаких кошница, које имају младе матице. Ако пак роју додаш матору матицу, стрешћеш му и пчеле из кошница са маторим матицама. Ако тако будеш чинио, не ће ти се пчеле косити кад их будеш из разних кошница стресао у вјештачки рој.

Гл. уредник.

Како ће рационално пчеларење ухватити коријена у Троједници?

ознато је врло добро свакоме, ко је само и прошао кроз крајеве горње крајине у Хрватској на како се слабијем гранама налазе екопомеке прилике онјех крајева.

Нећу да истичем разне узроке тога, могу рећи жалосног стања, али ћу споменути само један од најглавнијих узрока а тај је неупућеност народа у реџионално господарење.

Рећи ће се можда са које стране: „Лако је економисати и умјети ономе, који има добру земљу, те довољно марве и средстава, да све узмогне уредити онако, како се уредити мора, да се може успјешно радити.

Допуштам, да су то главни увјети за унапређење и уређење економије; али, не смије се зато у недостатку обилних материјалних средстава чекати скрштених руку на своју пропаст.

Помози себи сам, па ће ти и Бог помоћи!

Сад настаје питање, како да си помогнемо?

Сви знамо, да је први и најглавнији ослонац државни *народна економија*. Ако је она добро уређена и унапређена, може дати држави и веће материјалне помоћи, без које ниједна држава опстати не може. Осиромашила ли народ, осиромашила је и држава. — Кад је тако, онда је у првом реду државна власт позвана, да унапређује народну економију. Власти се додуше вршећи своју дужност и старају за унапређивање економије. Али се та брига власти увијек не удешава добро, јер често бива на штету народа. Кад се н. пр. ради тако, да се не види успјех, него назадак, изгуби сељак вољу и не вјерује уопће у могућност напретка, То се догађа обично кад се постављају за извршење те врло важне и по државу одлучне дужности, људи, који немају за то никакове или незнатну спрему, те по томе ни начина, ни способности, ни вјештине а нити воље за управљање и провађање повјерена му рада. Онда наравски разумљиво је, да уз сву бригу државне власти не може бити ни спомена о какovu успјеху а још мање о напретку.

Ово споменух у главном. Није ми намјера, да сву економију узмем у претрес, него ћу да се задржим на једној од најважнијих грана господарства за оне крајеве, који су најсиромашнији, *на рационалном пчеларству*. —

Риједак је сељак у горњој крајини, који не би уз своју кућу имао по једну двије, па и више кошница (судова). Исто тако је риједак случај, да се који сељак у велико занима са пчелама. „Што би држао кад се то не исплати“ одговориће сваки „само да имам чашу меда и ако који суд продам да узмем дувана“. — И згиста, како се тамо ради, има исти право, да тако

одговара. У јесен, кад кошнице буду снабђевене медом, зађу по селима Жидови са колима и кацама, те покупују сав мед буд за што, а као што су ми се и сами ти свјетски трговци похвалили, дође их мед највише 10 нч. по килограму а често и јефтиније. Они купе цијелу кошницу за 1·50 фор.—2·40 фор. па гуше пчеле и ваде сами мед. Како они само биране, те добре кошнице купују, не добије ни из једне мање од 15—40 кгр. меда. — Сасвијем је јасно, да код овакових појава, мора народ губити вољу за пчеларење. Тко је пако позван у првом реду, да спријечи овакове, тако рећи отимачине, него власти, које би требале да забране овакове и слична обилажења по селима и народу.

Други је опет излаз рацијонално пчеларење са кошницама американкама, које су нај јефтиније и најбржи је рад с њима. Увјерен сам да би се ово врло добро примило у народу горње крајине, који нема никаквих важнијих економских извора, који би га само у животу подржавати могли, а камо ли да се мало и помогне. Рацијонално пчеларство би могло, да ухвати коријена у овијем крајевима, већ и стога, што му је напредак обиљем паше довољно осигуран. — Паша је тако бујна да ријетко које године не донесу пчеле обилне користи пчелару а никад се не догоди, да би које године штете имао. — Освједочен сам о томе, да би се рацијонално пчеларење врло брзо у онијем крајевима распростра. Радио сам са американкама Живановићеве системе у Глини. Тијем ми се пружио прилика, да упознам ондјешње становнике са споменутиим кошницама. Упућивао сам их у раду са тијем кошницама а осим тога упозорио их на корист, која се постиже пчеларењем на тај начин. — Кад су се споменути становници увјерили о вриједности американке, набавили су је одмах и они, па су и сами почели да раде, при чем сам их згодно потпомагао. Не да се ни описати са коликим су одушевљењем и вољом ти људи радили и упућивали друге да се и они прихвате нове кошнице. — Још исте године су имали користи од нових ројева, који су били сасути у американку, т. ј. истресли из једне кошнице по 8—10 кр. меда а кошнице су снабђевене са 16 пуних оквира меда за зиму остале. Овдје ћу да споменем, да сам научио пчедарити од ученика г. професора Живановића пречасног г. Марка Шауле свештеника румскога.

Како да се проведе рацијонално пчеларење кроз све крајеве бар горње Крајине, а по могућности и кроз читаву Троједницу? Ја држим, да би се та задаћа имала повјерити учитељима и увјерен сам да би је они најсавјесније и извршили.

Разумије се, да ће ми учитељи рећи, да су и онако прептерећени силним пословима и да баш немају новаца за расипање. Знам и сам, да су тако слабо плаћени, да једва и уз кукавно живљење излазе на крај. Није им могуће дакле, да из својих средстава набављају кошнице и пчеле, па ако би то и хтјели, да ураде морају увијек да помисле, што ће са свијем тијем, ако буду премјештени, — све им пропада. Па ни поједине општине, ако би и хтјеле, да прискоче учитељу у помоћ, при оснивању те врло корисне школе, не могу то с истог разлога. Уреди се нешто, учитељ буде премјештен, на његово мјесто дође други невјешт; или чак и учитељица. Па шта је онда? Још горе него што је било прије, пчеларство пропадне. Народ и дјеца виде то, па изгубе вољу и кад им стане ко хвалити пчеларство рећи ће „Та то може пропасти, па што да трошим на то.“

Сеоба и трошкови, које би учитељ имао оснивањем пчеларства, готово су пропаст за њега. Па као вели, ако мора селити а оно не мора трошити на оно, што није дужан. Трошкове селидбене наине не добивају учитељи, или ако их добију, врло су незнатни а учитеља је најлакше премјестити.

Кад на ово помислим, онда све комбинације о рацијоналном пчеларењу престају, јер је уз овакове прилике не изведено.

Унутрашњи одио, као и наставни кр. земаљске владе морали би на овоме заједнички радити, па би се и успјех врло лако и брзо постићи могао.

Школски закон би се имао ревизији подврћи и тако уредити, да ваљане и добре учитеље, а нарочито оне, који се још и за материјални напредак народа брину, брани, што сад не бива. Да се против своје воље ни један такав учитељ не премјешта, него да му се сталност законом зајамчи.

Уз сваку препарандију имала би се увести облигатна настава у практичном и теоретском пчеларењу.

Пчеларење би се имало облигатно увести у све основне школе а за надзор би се поставио један или два повјеренка, који би морали имати добру спрему и у теоретском, као и у практичном пчеларењу, о чему се мора признатом свједоцбom исказати.

То све не би много стајало, а дало би се доста брзо про-
вести, само ако би кр. земаљска влада увидјевши велику корист
рационалног пчеларства, вољна била, да на сусрет иде напретку
нашег иначе осиромашеног народа. —

Ово је моје увјерење и ја га рекох, а на више позванима
је, да га помогну остварити т. ј. да притеку у помоћ сиротињи.
Карловци, дне јануара 1897. *Пајо Миљушевић,*

Дописи „Српском Пчелару“

(Са ушћа Босне и Саве)

Б. Шамац, јануара 1898.

нади да неће бити рђаво за почетнике у пчеларству ако
им њеколико црта из мога почетничког пчеларења изнесем
ево ме овим дописом „Српском Пчелару“ и његовим чи-
таоцима. Више је година како се са великом љубављу
заносим за пчеларством читајући сваку пчеларску књигу, која ми год
дође шака. Но тек претпрошле године се ријешим и узем шест ко-
шница са пчелама и оипочнем и практично пчеларити.

Но већ у почетку мојега практичнога пчеларења имао сам раз-
них невоља.

Прво је сама паша за пчеле у нашем крају слаба, а често је и
одвећ рђава зато, што код нас бивају често поплаве. Тако прошле
и претпрошле године топила нас је вода а и сама година и иначе
је била рђава као што сам читао да је било и у другим крајевима.
Многе ми се пчеле давиле прелијетајући преко воде и тиме ми ко-
шнице трпјеле штете. Кад сам отпочео пчеларити наручим прије
ројидбе од гл. уредника овога листа једну његову Американку за
мустру па по тој дадем код једног мајстора да ми начини још десет
комада. Но овај се није показао као вјештак, јер ми није израдио
оквире како треба, те сам због тога доцније при радњи много ку-
бурио и патио се, а кубурићу и даље док не промијеним све оквире.
Осим ових невоља морам признати да сам и сам био још неук у прак-
тичном раду, те ми је и то више пута бриге задавало.

Тако претпрошле године, дакле прве мојега пчеларења, моје пчеле
нијесу нарадиле себи за зимницу више од 2 киле по кошници и то
са зрелих шљива које су за пекмез. У тој невољи кубурио сам како
сам знао, али моје знање није помагало док се нијесам обратио за
савјет г. Живановићу: Он ми одмах одговори (хвала му!) да ситно
стучем шећер као брашно те да помијешам с медом и направим ваљутке
па да мећем одозго испод капка на оквире и тако да прихрањујем,
што сам и учинио. Моји пријатељи често су ми се смијали савјету-
јући ми да се оканим пчела и пчеларења, јер се на томе послу нећу
меда набрати, најпослије су ме због ноуспјеха и сажаљавали.

Ја сам ипак све те подсмјехе тријељиво сносио, јер сам силно заволио малу пчелу тога вриједнога Божјега створа.

Прошлого љета присили ме велика вода, која нам је потопила све баште да селим своје кошнице. Однио сам их на један сат далеко и ту моје сиротице пчеле крај оскудне године ипак са пољског цвијећа нараде себи довољно за зимницу и ја из десет кошница извадим 80 кила меда. Овим и ако не баш Бог зна како сјајнијем успјехом ја побједих све невоље! Стекао сам искуства да и друге почетнике могу поучити, да пчелар мора бити тријељив и да први неуспјех не смије пчелара одвратити од пчеларења, јер увијек треба да помисли да је томе неуспјеху и његово незнање много узрок.

Наши се сељаци пуно интересују за пчеларство те почињу све мало по мало да уводе „Американке“ Живановићеве конструкције у своје ковандуке.

Како сам разумио, Срп. православна општина у селу Милошевцу ријешила је, да подигне солидан кованчук и да уведе рационално пчеларство. То је врло племенито од ње, те тако ће то бити колико ми је познато прва наша општина у овим крајевима, која ће обратити озбиљнију пажњу своје омладине на ову скоро најпривреднију грану економије.

Кошнице су већ добили од г. Живановића те ће по њима израђивати остале.

В. Кондић

Пчеларски Курс.

Много пута на разним местима па и у овом је листу речено, да се пчеларство може најбоље раширити помоћу пчеларске књижевности, јавних предавања или пчеларских курсева и помоћу приређивања изложба.

Уредници „Српскога Пчелара“ покренули су свој лист с намером да допуне потребну празнину у пчеларској књижевности а на корист свога народа и свију читалаца.

Исти разлог т. ј. искрена жеља и љубав за опће, добро подстиче ревност уредника „Српскога Пчелара“ да и осим овога пораде и помоћу других споменутих средстава на томе, да се рационално пчеларство што јаче и што боље рашири у нашем народу.

Како је од преке потребе ради исте сврхе, о којој говоримо, да се наши пчелари удруже и склопе давно жељену пчеларску заједницу, уредници „Српскога Пчелара“ намеравају ове године ако Бог да, у јулију или августу за време ферија сазвати пчеларску скупштину овамо у Карловце, кад није онако, како смо желели и прошле године предлагали, и ту би се имало остварити пчеларско удружење и одредити zgodно место, у коме би то удружење стално вршило своје задатке.

Том приликом а пред самом скупштином уредници овога листа уз помоћ својих пријатеља и вредних сарадника „Српског Пчелара“ приредили би пчеларски курс, који би трајао више дана.

Предавања на томе курсу текла би по извесном реду, тако, да би сваки који није дотле имао ни појма о пчеларству могао ту све научити. Предавало би се из теорије и праксе.

Практична предавања наравно била би спојена и са самим радом, како би слушаоци све што чују и видели. Предавало би се како се прави вештачко саће, то би се слушаоцима показало а и они сами би покушавали и т. д.

Кад би се сва предавања савршила, тада би се слушаоци подвргли испиту, при коме би се видело колико је који предавања схватио и све што би може бити појединцима било још неразумљиво, ту би му се поново разјаснило.

Овај курс зато би држали пре скупштине да могу на њој учествовати и они, који су слушали предавања на курсу.

Уверен сам, да ће ову нашу намеру сваки пчелар и сваки пријатељ рационалног пчеларства радосно поздравити, а највише се овоме може обрадовати онај, који би хтео пчеларити а нема прилике да то практично научи.

Ово би била прилика, да се приреди и једна мала изложба, на којој би пчелари и непчелари могли видети колико се рационално пчеларство до данас усавршило.

Па баш зато, што се пчеларство усавршава нагло и што је већ пчеларство на високом степену развјетка, морало би се и на најмањој изложби ипак толико разноврсних предмета изложити, да ми то не би могли учинити без неке своте.

Зато ми и не мислимо приредити изложбу у пуном смислу речи; али ако се покаже после овога доста пријатеља пчеларства, који би хтели доћи на наш позив на ову пчеларску скупштину и на овај пчеларски курс, ми би том приликом морали већ ради самога практичног курса изложити на углед бар све оне предмете и справе, које су потребне за рационално пчеларство и оне које ми имамо.

Ми ћемо дакле том приликом изложити ради поуке и угледа све што имамо и што можемо.

Да нам је висока влада откупила заостале примерке „Српскога Пчелара“ од прошле године као што смо нудили, ми бисмо од те своте набавили за ову прилику разноврсних пчеларских предмета, који би увеличали пчеларски курс и послужили за поуку и подстицање многим од слушалаца пчеларског курса.

Од ове намере и сада не одустајемо, него изјављујемо да бисмо сваку пару, коју бисмо добили за примерке „Срп. Пчелара“ од прошле године у ову сврху употребили. Које је до ове ствари стало, тај би два добра учинио ако би се заузео око растуривања заосталих примерака „Српскога Пчелара“.

На завршетку молим све читаоце да буду добри и да нас писмено известе желе ли се сами у своје време нашем позиву одазвати а тако исто и за друге за које би знали да би дошли нека нам саопће, јер овај читав рад вредно би, када би се што више њих за њега занимали.

Одговорни уредник.

КЊИЖЕВНОСТ.

— У Будим-Пешти почео је излазити ратарски недјељни лист „Њива“. Цијена му је 1⁵⁰ н. на годину а уредник му је Чика Стева. *Њива* ће доносити поуке из свијех грана економских, па и из пчеларства. Досад су изашла два броја са лијепим илустрацијама.

— **Изашао је Пчелар** цџпни календар за обичну и сасвим просту 1898 годину, година прва уредио Драг. Дмитријевић пчелар. Цена 0⁵⁰ дин, а у елегантном повезу 1 динар. Београд штампарија Драгољуба Миросављевића 1897“. — У овом првом српском пчеларском календару има пред сваким мјесецем *Паметар*, гдје се казује рођење и живот каквога знаменитог пчелара или какви изналазак на пољу пчеларства. А осим тога има подужи чланак, у којем је изложено на здравој основи цијело практично пчеларство. Уз то имају још празни листови за биљежење на пчелињаку. Овај календар треба да има сваки пчелар, јер у њему има мјеста гдје ће и биљежити све што се буде радило на пчелињаку, што је у њему изложено цијело пчеларство практично, те може пчелар у њега завршити и прочитати што му је потребно и кад је на пчелињаку и напошљетку што га је написао најодушевљенији пчелар у Србији и велики пријатељ економскога напретка у нашем народу, зато га ми искрено препоручујемо свијем пчеларима српским.

— **Изашао је у Београду I број „Пчелара, илустрованог листа** српскога пчеларског друштва. Власник је листу Српско пчеларско друштво, а уредник Алекса М. Живановић. Ми желимо листу сваки напредак.

— **Преглед пчеларске књижевности у Срба. Београд штампано** у штампарији Краљевине Србије. 1897. У овој књижици поређана су сва дјела о пчеларству што су изашла код Срба. Уз натпис свакога дјела додана је кратка критика, која ће добро доћи сваком пчелару, који жели које дјело купити. У 6. броју „Српскога Пчелара“ казаћемо шта је требало још ући у овај „Преглед“.

П а б и р ц и

* * * „Порота 1896. хиљадугодишње земаљске изложбе одликовала је Јована Живановића у Карловцима за изврсно пчеларење и напредак хиљадугодишњом великом медаљом.“ Овако гласи диплома, која је уручена гл. уреднику уз медаљу.

— Уз овај број нашега листа додајемо додатак од четири стране да не би одузели листу и читаоцима друге чланке одговором уреднику „Хрватске пчеле.“

— Ђорђе Лајен знаменит француски пчелар умро је у Ници 23. октобра 1897. у 63 години својега живота. Његова кошница са великим оквирима врло је раширена по цијелој Француској. Као писац био је врло врједан и његова се ријеч слушала.

— У 38. бр. „Тежана“ описује се лијек од куге пчелиње

овако: „Најзад решим се: да за сваку кошницу начиним по једну кутију од блеха и то четири пута већу од оне коју сам пре употребавао. Поклопац сваке кутије избушио сам што чешће (на сваком поклопцу треба да има бар 500—600 рупа). Тако готове кутије напуним памуком а преко памука прелијем смесом од 3. дела црне (сирове) карболне киселине и 1 дела катрана; (катран успорава испаравање карболне киселине); за тим поклопим кутију и на подњачу сваке кошнице ставим по једну. И какав резултат? На моје велико изненађење при прегледању кошница на 15 дана после тога, нисам могао приметити ни у једној кошници ни трага од болести“. Ми бисмо рекли да ово није ни била права куга пчелиња, јер самјем испарењем карболне киселине у кошници не може се стати на пут тој болести. Сви, који лијече од ове болести, не дезинфикују само кошницу него лијече и пчеле. Тако Хилберт кади салицилном киселином кошницу, али меће је и у мед те тијем храни пчеле у окуженој кошници. Бутлеров пере изнутра кошницу карболном киселином али уједно меће је и у мед, те тијем храни пчеле у окуженој кошници. Клеммин меће тимоло у мед те тијем храни пчеле у окуженој кошници, а окужену кошницу к тому још кади татјаном и т. д. Дакле није довољно само кадити и прати кошницу које чим него се морају и пчеле лијечити да се стане тој болести на пут, зато држимо да у наведеном случају није ни била права куга пчелиња, јер се њој не може стати на пут самјем испаравањем карболне киселине. Може црв да зазебе па да угине или немају пчеле довољно хране за црв те угине. У таким случајевима, ако га пчеле не извуку напоље, он ће почети прелазити у трухлеж, али то све није опасно, нити је то још куга пчелиња. То трухљење први отклониће пчелар, ако буде добро прихрањивао своје пчеле течним медом кад нема паше. Пчеле ће одмах ишчистити те трухле црви из кошнице и болест ће престати. Кад нема паше онда пчеле немају довољно ни отрова, којим би дезинфиковали своју кошницу. Зато је потребно да сваки пчелар своје кошнице прихрањује кад је врло мршава паша. Кад је паша бујна, онда се не може ни појавити овака трухлеж у кошници, јер онда пчеле добро хране свој црв, а имају онда и изобиљно отрова, којим дезинфикују своју кошницу. То све врједи ако трухлеж не постаје од бацила кужнога него од онога што смо мало час споменули. Али ако је права куга пчелиња, онда се морају поред кађења кошнице и пчеле лијечити као што смо казали. Ми пак мислимо да је најбоље како се опазити у кошници праве куге пчелиња, такву кошницу одијети са пчелињака и уништити је.

— У 40. и 41. броју „Тежака“ стоји ово: „При спремању кошница за зимовање треба до лета метнути пун сат с медом, за овим саће с пологом и то напред оно, које има више полога, па за њим поступно, које има мање полога а више меда и цветнога прашка, а посади саће, које је пуно поклопљенога (залемљеног) меда“. Кад се кошнице узимљују, онда већ легло удара натраг т. ј. матица већ престаје носити јаја и ако у гдекојој кошници и не престане

матика носити јаја, а оно је бар незнатно нешеће. Пчеле зимују у онијем сокацима између оквира, који су до лета, зато треба што пуније оквире с медом ређати до лета. Оквири с рђом не морају се ни метати, јер пчеле зими рђе не једу него такви оквири су потребни тек у фебруару кад матика стане умножавати друштво. Онда пчеле требају рђе, јер без ње не могу хранити својега легла. По томе ако хоће пчетар оквире с рђом да стави у кошнице, он онда нека их метне сасвијем остраг у кошници, јер зими док матика не носи јаја не требају пчеле ни рђе. Рђа се дакле оставља ради легла, а не ради зимовања пчела, јер би зло било кад би пчеле зими рђу трошиле. Онда би сигурно пропале од срдоболе. Овдје такође морамо споменути да није добро рећи „оквир са цвјетним прашком“, него оквир с рђом, јер пчеле како саберу цвјетни прашак и метну га у своје корнице, а из корница у ћелице, одмах то није више цвјетни прашак него је пљувачком пчелињом сварена храна, коју српски пчелари зову *рђом*. Тако исто није истина што се у споменутој реченици спомиње „залемљени“ мед, јер пчеле не затварају лемом ћелице с медом него их затварају чистим воском, а ћелице, у којима су уљеви, затварају воском помешаним са рђом. То пошљедње чине стога да закљопци на ћелицама буду порезани како би могли уљеви у ћелицама дисати. У истом броју „Тежака“ стоји и ово: „При узимљавању не треба лето затварати. Само ако је земља покривена снегом, а сунце прижеже, треба га избушеним лименим плочицама (шиберима) затворити, да не би пчеле, измамљене сунчаним зрацима, излетале из кошница и у снегу пропале.“ Ми не бисмо смјели никоју препоручивати да „избушеним лименим плочицама“ затварају лета у зиму кад сунце сија. Сунце би измавило пчеле на лето те кад не би на лето могле излетјети, јер је затворено, оне би се узрујале и од страха силне пропале. Зими морају квакице бити на сваком лету, и те квакице тако су изрецкане да могу пчеле у свако доба излијетати напоље, а мишеви да не могу у кошницу ући. Те се дакле међу због мишева, који могу чудо по кошници да нараде. А да пчеле не могу излијетати на јакој зими кад је снијег па кад сунце сине, онда се помеђу дашчиће на сједала преко лета тако да сунчани зраци не могу допријети у кошницу или су сједала тако удешена да се могу приклопити на лето како не би могли сунчани зраци допријети у кошницу, а ваздух ипак да може улазити кроз лето у кошницу. Тако се мора радити у таком случају, а „избушене лимене плоче“ ми не бисмо смјели ником препоручити да меће на лето. Такође због мишева ми препоручујемо изрезане споменуте квакице да се прикују на лета и да стоје на њима цијеле зиме.

Уреднику „Хрватске пчеле“ у Осеку.

акле „Хрватска пчела“ тај неми створ напослетку је проговорио!

Нашим поштованим читаоцима познате су оне опомене које је „Српски Пчелар“ шиљао у неколико својих бројева листу „Хрватској пчели“ а које се опомене клониле на морално добро тога листа тј. да поштује туђу својину и да не затајава истину, да не вређа племенску мирољубивост и да се труди да својом садржином оправда оно име које на челу носи т. ј. пчела.

На све те опомене „Хрватска пчела“ ни зукнула није него се у свему понашала као оно пчела туђица.

Но редовно „Српски Пчелар“ је ту пчелу, рекао бих, тако стиснуо, да та пчела у невољи мораде пустити жаоку, кад се не хтеде уцутити на добру и дозвољену јој пашу. Но као што пчела кад пусти жаоку да досади ономе ко јој смета остане без оружја а и живота тако и „Хрватска пчела“ пустила је жаоку у свом 1 и 2-броју од ове године да досади „Српском Пчелару“. Но чудно је деловала ова жаока „Хрватске пчеле“. У место да је задала бола и вреда ономе коме је намењена, она отровно делује на моралан живот саме „хрватске пчеле“; а познато је да је већ пре овога „Српски Пчелар“ изрекао дијагнозу о моралном животу хрватске пчеле т. ј. да је при крају јер је отрцана споља и изнутра.

Наши читаоци ће помислити да се уредник „Хрватске пчеле“ заиста усудио одговорити на наше опомене, и ако су сви уверени да ту не може друкчије одговорити него уважити наше опомене и захтеве. Но уредник „Хрватске пчеле“ није овако одговорио него засебним одговором а тим одговором опет није одговорио, јер се није ни осврнуо на оне наше опомене јер нема петље.

Уредник „Хрв. пчеле“ прелази ћутке преко свих оних бележака у „Српском Пчелару“ које се тичу „Хрв. пчеле.“ Па и у 3. броју од ове године има једна белешка која носи натпис „Hrvatska pčela“ па и на ту се белешку уредник није осврнуо него у истом броју „Срп. Пчелара“ саопћили смо својим читаоцима да је висока влада, одбила нашу молбу у којој смо тражили да препоручи наш лист школама, и да је захтевала да јој поднесемо стручну оцену о ваљаности листа.

Уз то сам ја додао да ја морам отворено изјавити, да не знам ни једнога припознатог стручњака у Хрватској, Славонији, и Далмацији, а тако исто и у осталим земљама где Срби живе који би раван био у пчеларској струци проф. Јовану Живановићу, који је први научно Србе и Хрвате рационалном пчеларству, а још мање знам стручњака који би био припознатији од Живановића, који је главни уредник „Српскога Пчелара“.

Уз ово додао сам и ово: Кад би смо се могли надати одговору од уредништва „Хрват. пчеле“, ми бисмо га учтиво замолили да нам саопћи, који је стручњак поднео реферат високој влади да је „Хрватска пчела“ „кадра узбудити у школској младежи смисао и прегнуће за рационално пчеларење. Кад би видели да је дотични стручњак способан, ми бисмо га упутили да поново оцени вредност „Хрватске пчеле.“

Ове моје речи побудиле су уредника „Хрв. пчеле“ да је у 1. и 2. бр. свога листа написао на ово одговор: „Одgovornom uredniku „Srpskoga pčelara“ u Karlovcima“.

У томе одговору уредник „Хрватске пчеле“ имајући пред собом само ове моје речи које сам изнео у „Српском Пчелару“ поводом поступка високе владе са нашом молбом, осећа се исти уредник увређен као корифеј пчеларски, јер не може допустити да он није као пчелар раван или може бити мисли и да је способнији од проф. Живановића. У таквоме увређеном чувству размахнуо се г. „Bogdan“ пред својим читаоцима да злоупотреби њихову наивност и даље па каже да му ја изгледам због тих мојих речи више наиван него злобан, шта више пита се: „pa tko da se toj naivnosti odgovornoga urednika ne nasmiје? Gdje je bio Živanović kad se u Osijeku već racijonalno pčelarilo sa pokretnim saćem? Ta ni godine 1879.; kadno se je osnovalo pčelarsko društvo u Osijeku, nije ovdje niti Hrvat niti Srbin znao za pčelara Živanovića, a tada je sadašnji odgovorni urednik „Srpskoga pčelara“ sigurno još škol. klupe rezuckao „Hrvati pa i mnogi Srbi doznaše za pčelara Živanovića stoprv. god. 1883., kadno se je on prvi put pojavio, kao dopisnik u III. godištu „Hrvatske pčele“. Ele po tom je više naivna nego li preuzetna tvrdnja odgovornog urednika „Srpskoga pčelara“, kad on veli, da je Živanović prvi naučio Srbe i Hrvate racionalnom pčelarstvu. Što g. Maširević tvrdi da on nezna stručnjaka, koji bi bio pripoznatiji pčelar od Živanovića, tomu se ne čudimo; ta ni djeca ne poznaju boljih ni pametnijih ljudi od roditelja svojih.“ На моју пак примедбу и питање, ко је поднео реферат вис. влади о ваљаности листа „Hrv. pčele“ да је тај лист кадар узбудити смисао и прегнуће у школској младежи за рационално пчеларство, и да би тај оцењивач кад би га било требао *сада* оценити тај лист који је испод критике — вели уредник „Хрв. пчеле“: „Tom izjavom htjede g. odgovorni urednik „Srpskog pčelara“ da se iskaže pred svojim glavnim urednikom Jovanom kako zna biti i vicast.“

Иза овог на моје питање ко је поднео влади реферат да је „Hrv. pčela“ „кадра узбудити“ смисао и прегнуће за рад. пчеларство ређа дипломе и одликовања којих је свега шест на броју а којима је одликован уредник и „Hrv. pčela“ и Славонско пчел. друштво за заслуге на пољу пчеларства па завршује: „Napokon vrlo lijepo priznanje uživa danas „Hrv. pčela“ kod svojih 1500 pretplatnika, a ti su ne samo u Hrvatskoj, Slavoniji, i Dalmaciji, nego ih je lijep broj u Bosnoj i Hercegovini, pa ih ima i u Srbiji i Bugarskoj. Ako dakle mladi gosp. odgovorni

urednik „Srpskoga pčelara“ osudjuje „Hrvatsku pčelu“ to nas neće ni najmanje zaboljeti glava. Završujući ovim svojim odgovorom na više naivne, nego li zlobne izjave mladoga g. odgovornoga urednika „Srpskoga pčelara“, molim naše veleštovane pretplatnike da nam ne zamjere, što smo u tu svrhu zapremili jedan dio lista jer se u buduće ne ćemo upuštati u nikakvo pravdanje o prvenstvo, nego ćemo to radje pripustiti pčelarskomu svijetu. Vox populi vox dei. Uredništvo“

Ako je istina da vrlo lijepo priznanje uživa danas „Hrvatska pčela“ kod svojih 1500 pretplatnika“ kao što veli urednik toga lista onda su doneta ti svi pretplatnici, koji tako суде о „Хрватској пчели“ толико наивни да прави пчелар, ако им се неће намејати, мора их сажаљавати. Ако и један pretplatnik „Хрватске пчеле“ који је пратио бар оне белешке у „Српскоме Пчелару“ које се тицале „Хрв. пчеле“, буде задовољан са овим одговором одговорном уреднику „Српскога пчелара“ од уредника „Хрв. пчеле“ тај је доиста толико наиван да је сажаљења достојан. Но ја знајући да су скоро сви ти pretplatnici не од своје воље него су pretplatnici „Хрв. пчеле“ зато што су приморани нећу и не могу да верујем да тај лист ужива лепо признање код 1500 pretplatника. Ја бих доиста био рад чути глас тих pretplatника па да се осведочим или ја о њиховој наивности или уредник „Хрв. пчеле“ о суду тих pretplatника да не ужива тај лист баш лепо признање. Но пре него што бих ја прешао на оно што имам да речем о уређивању и вредности листа „Хрватске пчеле“, рад сам да прикажем уредника „Хрватске пчеле“ не као наивна човека како он мене жели да прикаже и ако се сам као наиван приказује него као човека који је изгубио компас рада ако не иначе оно као пчелар и уредник једнога пчеларскога листа.

Уредник „Хрватске пчеле“ био је позван више пута да као тајник онога друштва чији орган он уређује ако већ не само као уредник листа коме служи или својим добрим и честитим радом одговори или да каже да они који га на одговор позивају немају право. Он то није учинио, јер није хтео да се поправи а да докаже да они који су га позивали на дужност немају право, није могао јер на његовој страни је грех — дакле није смео. Уредник „Хрватске пчеле“ као такав у интересу листа, у интересу друштва чији је орган тај лист кога уређује и најпосле у интересу свих pretplatника и читалаца тога листа био је досада дужан да одговори на она места у „Српском Пчелару“ која места износе поједине погрешке „Хрватске пчеле“ које повишавају тај лист. Исто тако био је дужан да одговори и на ону расправу која је изашла у „Србобрану“ под натписом „како се подиже рационално пчеларство у Троједници“ а у којој се и оштро прекорава уредник „Хрв. пчеле“ због крупних mana. На све то уредник „Хрв. пчеле“ није одговорио јер није могао, није смео јер му је истина изнета.

Но тај уредник ипак се усуђује покрај свега тога да се из-

чахури но не у одбрану свога листа, свога друштва, или у одбрану своју него у одбрану своје таштине. Он хоће да докаже да је он раван ако не бољи и способнији у пчеларекој струци од проф. Живановића.

Уредник „Хрв. пчеле“ не заслужује да му на његов онај кратак више него наиван одговор ја све дотле одговарам док он на све оно на што је позван не одговори. Но ја знам да би он то и волио али у ово доба кад их има који не знају туђу својину поштовати, ја ћу ипак да одговорим; може бити да ће то кадгод коме требати може бити онима, који данас „школске клупе резудкају.“

Свој одговор отпочео је уредник „Хрв. пчеле“ вређањем и то вређањем онога, који њега није никада увредио, који је и њему и његову листу у своје време много добра учинио. Заборавио се мало вредник „Хрв. пч.“, заборавио је на онога проф. Живановића кога је исти уредник опет у своје време до пеба уздизао, заборавио је Живановића који је дуго година на својим плећима држао „Хрв. пчелу“ која је дотле и вредила. Он отпочиње свој одговор мени са „Сри. Пчеларем“ па каже „Тaj list ima dva urednika, što baš nije nepraktično, jer samo tako može jedan drugoga u vlastitom si listu da pohvali.“ На ову вашу пакосну и гадну изјаву уредниче „Хрватске туђице“ довикујем вам да ја нисам достојан Живановића да хвалим нити он моје похвале треба јер њега хвали његов рад, хвали га његов успех, хвале га друкчији момци него што сте ви и ако сте до скоро га обасинали хвалом; зар је то лепо?! А Живановићева хвала која се на моју маленкост односи знајте да за мене значи више него н. пр. диплома вашег пчеларскога друштва. У осталом сваки за своје речи одговара и јамчи својим именом. Та ја наилазим овда онда и у вашем листу где пунтате наивне хвале ваших дописника вашој особи, па како да замерате ако ја или други неку истину износи ма где то било у похвалу другога?

Што се тиче вашег суда о мени као наивном уреднику зато што тврдим да не знам међу Хрватима припознатијег и равнога стручњака од проф. Живановића ја се не могу томе противити, јер то је ваше мишљење о мени. Но моје је мишљење да ви то сада не можете признати зато што ви без сумње себе држите за равнога ако не за „припознатијег“ стручњака од Живановића што се види и из тога што у свези са овим рећате одликовања, која сте добили за заслуге на пчеларству, којих имате заједно са својим листом и друштвом свега шест на броју. Ви сте тобоже тиме хтели да кажете да је то реферат био високој влади на основу којег је иста препоручила т. ј. наредбом унела ваш лист у школе (чиме сте дошли до 1500 претплатника).

Но ви и сами ћете знати да су друкчије врсте та ваша одликовања, друкчији је пут до којих сте дошли него што су двапут толико дакле *дванаест одликовања* која је добио проф. Живановић сам за себе као пчелар и као књижевник на пољу пчеларства, која одликовања и ако их је двапут више од ваших и вашег листа нису

узета као посебан реферат о ваљаности листа којег Живановић уређује. У вашим речима: „Гдје је био Živanovič, кад се је у Osijeku već racijonalno pčelarilo sa pokretnim saćem? Ta ni godine 1879. kada se је osnovalo pčelarsko društvo u Osijeku, nije ovdje niti Hrvat niti Srbin znao za pčelara Živanovića...“ видим или ваше незнање или опет затајавање истине.

Ја верујем да је у Хрватској и Славонији било по некога, који је рацијонално ичеларио и пре Живановића, верујем да је било пчелара који су знали немачки и који су из немачких књига учили пчеларити, но ја под том неколицином за које овде предпостављамо не могу узети Хрвате и Србе.

Кад ви дакле г. уреднице не познајете историју пчеларства у своме народу и то најновију онда вас ја, који сам „школске клупе резуцкао“ онда кад сте ви већ у велико били уредник пчеларскога листа, морам поучити.

Поред мало напред наведених ваших речи ви кажете и ово: „Hrvati, pa i mnogi Srbi doznaše za pčelara Živanovića stoprv god. 1883., kad no se је on prvi put pojavio kao dopisnik u III. godištu „Hrvatske pčele“.

Сада има 23 године како Живановић рацијонално ичелари а 22 године има како се појавио као учитељ пчеларства учећи будуће свештенике који се разилазили по целој Троједници као учитељи народа. Дакле већ по томе је старији и од пчеларскога друштва у Осеку и од нашега листа који је сада ушао тек у 18. год. живота.

1879. године кад се основало пчеларско друштво у Осеку када ви кажете да тамо ни један Хрват нити Србин није знао за пчелара Живановића, Живановић је већ у велико писао по разним новинама и календарима чланке из пчеларства а што је важније, до те је године он написао нека дела каква ви ни данас немате а с којима је он и вама отворио очи.

Већ године 1877. написао је „Српски рјечник за кованицје“ који је прештампан из „Јавора“. Године 1878. написао је у Јавору критику на књигу: Pčelarstvo napisao М. Кућенфак и „Кратко пчеларство за почетнике“ коју је написао М. Д. Дејановић и побунио пчеларе да се састану у В. Вечереку, где су и углавили штатуте за српско пчеларско удружење. Године 1879. у Ш. „Годишњици Ник. Чупића штампано је „Пчеларење у Срба од Ј. Живановића.“ Исте године критиковао је „Pčelarstvo od J. T. Tomića.“ Исте године написао је и штампао у „Застави“ а отуд прештампано: „Српски пчелар“, прва свеска, где је изнео први код нас теорију Берзонову.

Ово су дакле дела Живановића до оне године када се основало пчеларско друштво у Осеку т. ј. до 1879. Па како се онда слаже тврдња г. уредника „Хрв. Пчеле“ кад каже: „ta ni godine 1879. kad no se је osnovalo pčelarsko društvo u Osijeku, nije ovdje niti Hrvat niti Srbin znao za pčelara Živanovića.“

То г. уредник по себи суди, који и давао много не зна што треба да зна.

Године 1880. написао је Живановић: „О спаривању и оплођивању у животиња а особито у пчела“.

Исте године отпочео је Живановић уређивати са М. Бурјаном економски лист „Привреду“, у коме су излазили испод његова пера знаменити пчеларски чланци.

Год. 1882. написао је Жив. „Како нам ваља подизати школе економске“.

Па како се и ово слаже са тврдњом г. уредника „Хрв. пчеле“: „Hrvati pa i mnogi Srbi doznaše za pčelara Živanovića stoprv. г. 1883., kadno se je on prvi put pojavio, kao dopisnik u III. godištu „Hrv. pčele“ (који је лист отпочео излазити 1881. г).

Уредник „Хрв. пчеле“ сећаће се ако има поле меморије да се нашао са Живановићем у Винернајштату 1882. год. на пчеларској скупштини и изложби, где се с њиме и лично упознао и где га је позивао за сарадника на његову листу „Slavonskoj pčeli“. Сетиће се да га је Живановић ту корео зато што штампају „Slavonsku pčelu“ и на немачком језику и да га је он тиме подстакао на то да се немачки језик истиснуо из листа одмах идуће године.

Ја читам почетак те треће год „Slav. pčele“ и видим како се ту г. уредник правда што је дотле и туђински језик владао у „Slav. pčeli“ па позива сада оне којима је то криво било да помогну тај лист својим сарадњаштвом кад су отклоњени они узроци ради којих се дотични дотле нису хтели појављивати у „Slavonskoj pčeli“ (мислиће ту Живановића). У истој години под првим чланком Живановићем у „Slavon. pčeli“ рекао је тадањи уредник тога листа а садањи уредник „Hrv. pčele“ ово: „Poznamo Vas kao praktičnog i iskusnog racionalnog pčelara, a članci ispod pera ovakovih pisaca su nam uvijek mili. Nadamo se da ćete nam ostati suradnikom Ur.“

Како се г. уреднице и ово слаже са мало пре наведеном вашом тврдњом?! Откуда сте ви познавали Живановића као практичнога и искуснога пчелара пре 1883. год.!

Шта је ово? То није наивност него нешто више, рецимо то је загађивање истине. Дакле видите г. уреднице онда (не мислим сада) када сте ви као што видим били још „ein practischer Stümper“ онда је Живановић већ у велико речју и путем штампе поучавао све Србе и Хрвате рацијоналноме пчеларству и према томе први их је научио томе а и до данас их он учи јер ви и ваша „Хрв. пчела“ слабо их томе учите.

Видите г. уреднице да није моја тврдња „višo naivna nego li preduzetna“ него бих пре ја вама могао једну истину добацити али оставио је. . . .

Што се тиче ваших одликовања нисте их морали мени ређати јер ја сам за њих знао, нашао сам их изређане у вашем листу још када сте их пок. Плавшићу цитирали. Али држим да и ви знате за одликовања Живановићева па кад их знате онда тим пре нисте требали истицати своја јер се тиме нисте сами подчили него пре понизили а тиме још неке.

О уживању лепога признања „Hrv. pčele“ код 1500 претплатника ја сам рекао напред свој суд. Пре свега ви тих 1500 и не смете сматрати својим претплатницима јер ја читам у вашем листу више пута да ви од својих претплатника истерујете дуг и егзекутивном влашћу па ти и опет морају да остану претплатници.

Молим вас да мене сматрате као једнога ревностнога читаоца вашег листа и беспристраснога оцењивача, који жели вашем листу и тиме свима читаоцима више добра може бити и од вас па вам по души неоведам да бисте ви лично заслужили неко признање пре кад у опће не бисте уређивали пчеларски лист као што сте га уређивали последњих година.

И опет вас уверавам да је ово *sine ira et studio* искрено признање. Ако пак други друкчије мисле, ако се неко задовољава са „Hrv. pčelom“ онаквом каква је изгледала прошлих година па како изгледа и 1. и 2. број од овегодине онда не сумњам о ономе што сам давно мислио, да имате такве претплатнике, који никад не завире у лист, или који немају појма о пчеларству или који су до крајности наивни: јер иначе ви не бисте смели пуштати у читалачку публику ваш лист онако као што сте то чинили.

А да ви заиста сматрате своје претплатнике за врло наивне то видим покрај другога најбоље из вашег одговора мени и то особите из ових ваших речи: „Završjuć ovim svojim odgovorom na više naivne nego li zlobne izjave mladoga g. odgovornog urednika „Srpskoga pčelara,“ molim naše veleštovane pretplatnike, da nam ne zamjere što smo u tu svrhu zapremili jedan dio lista jer se u buduće ne ćemo upuštati u nikakovo pravdanje o prvenstvo, nego ćemo to radje pripustiti pčelarskomu svijetu. Vox populi vox dei“

Овим сте речима заиста нанели увреду свима онима претплатницима „Хрв. пчеле“ који је читају и који се иоле разумевају у пчеларству.

Ево зашто:

Да не регистирам оно што је већ изнео у „Србобрану“ писац расправе: „Како се подиже рац. пчеларство у Троједници“ у којој се расправи писац мало дуже забавља са „Хрватском пчелом“ и да не узимам сада у претрес „Хрватску пчелу“ од последњих година ја ћу се зауставити само на оном броју т. ј. 1. и 2. од ове године, у којем је изрекао г. уредник ове речи: „molim naše veleštovane pretplatnike, da nam ne zamjere, što smo u tu svrhu zapremili jedan dio lista. . .“

По овим речима г. уредника изгледа, да он штеди и најмањи простор у своме листу, да он чак сваку реч или свако слово које је излишно избацује и унаша само преко потребне, поучне и јазгровите ствари. Ово тим пре тако изгледа јер оговор г. уредника мени, изнео је свега половину стране.

А сада да видимо да ли би могао сваки читалац замерити г. уреднику „Хрв. пчеле“ за цео остали простор у истој броју т. ј. бројевима (1. и 2.) „Hrv. pčele“?!

1.) Окрајци у „Hrv. pčeli“ толико су широки да би лако на сувише остављеном празном простору могла стати штампа четвртине листа. Ко не верује нека мери и рачуна па ће се о томе уверити!

2.) Штампа је толико развучена у ошће узевши, да кад би се обично штампало, стало би све оно што стаје овако на овакав табак (т. ј. са таквим окрајцима) на три четвртине табака. Ко не верује нека даде проценити ако сам не може то од ока проценити!

3.) На оној празнини која је остављена око песме у 1. и 2. броју могло је стати ако не сав, оно три четвртине одговора г. уредника за који се извињава пред својим читаоцима.

4.) У 1. и 2. броју заузело је скоро пуне две стране анонсирање пчеларске радње М. Амброжића, и то у виду једнога чланка под којим је подписано: „Урепниџтво“. У томе тобоже чланку донете су 4. слике и то оне слике које је видео сваки рац, пчелар не један пут јер се те слике налазе у ценовнику истога пчеларскога трговца а ти се ценовници шаљу бесплатно свакоме ко зажели шта више и без захтевања, јер се прилажу уз многе пчеларске листове (ако се не варам баш и уз „Хрв. пчелу“ је био већ и приложај: Па те мутне слике представљају четири пчелињака, које не пружају баш никакве поуке ни уживања гледаоцу, а међу тим крај свега заузимају ни мање ни више него 2478 □ цм. речима пуне две стране „Hrvatske pčele“! Ко не верује нека се о свему увери и нека затражи ценовник од М. Ambrožić-a (Zu Moistrana Post Legenfeld in Krain). Још овде имам једно питање на г. уредника и то: да ли ће урачунати и ове слике као издатак на илустрације“?

Заста није непрактично разне ценовнике доносити у листу у облику чланка!

Г. уреднице признајте на све ово, не вучете ли за нос све читаоце „Хрв. пчеле“? Ја се надам да ћемо ми овим путем подићи ипак вредност „Хрв. пчеле“ јер ћете се без сумње у будуће трудити да не буде ваш лист овакав какав јесте.

Имао бих још приметити што шта на 1. и 2 броја нашега листа о коме је овде специјално реч али за сада ми не допушта простор у нашем листу.

Него ћу још само ову примедбу учинити: зашто нисте приказали својим читаоцима и мој II. свезак пчел. библиотеке као што сте и IV. свезак у 1. и 2. бр. нашега листа, али не сасвим тако похвалити је нисте морали, него пре ако сте имали разлога покудити?

Зашто нисте и наш лист пропратили онако као што сте у 1. и 2. бр. свога листа пропратили „Пчелар“ лист српског пчел. друштва ако не онда кад смо издали проглас да ћемо наш лист уређивати оно бар кад сте већ примили који број, кад то чините сада на основу самога прогласа. Ви сте нама били више обвезани ту предуспретљивост да укажете него сада „Пчелару“ јер ви сте с једне стране били зато обвезани, с друге што сте нас познавали и хвалили особито Живановића дотле док писмо отпочели издавати „Српски Пчелар“. Али ја држим да ће наша рођена браћа у Србији прозрети

вашу намеру као што и ми прозиремо и знати оценити вашу преду-
сретљивост, као што је и ми оцењујемо онако како заслужује и онако
како вам из срца иде.

На свршетку још додајем да се нисте никада још оправдали
пред својим читаоцима као што сте за свој одговор, зашто унашате
у свој лист који је намењен поуци анонсе у буквалном смислу, што
„штедљив уредник“ као што сте ви доноси на засобном додатку,
особито анонсе које се не тичу тако пчеларства као што је „Croatia“.
Шта више радо ви то чините јер се мање морате бринути за садр-
жину листа али само у том случају то радо чините ако вам пошаљу
анонсе туђинци јер кад вам пошаље Живановић и каже да ће пла-
тити што треба и замоли вас за то, ви се онда чините невешт зато
што је толико потпомагао „Hrvatsku pčelu“ да је неке године у
сваком броју његов најлепши и највећи чланак испуњавао ваш лист.

Дакле не сматрате ли своје читаоце за наивне кад тако чините
а овамо им подмећете своје мишљење себи у похвалу!

Завршујући за сада овај мој одговор, надам се да ће вас „млади
и наивни г. уредник „Срп. Пчелара““ овим подсетити на дужност у
корист вашу и многих.

Да је више разбора, мање таштине и злобе, међу пчеларима ова-
кове расправе не би требало да се појављују, но ко је томе узрок
заслужује тим већу осуду.

Одговорни уредник „Српскога Пчелара“.

Најучтивije молимо наше поштоване претплатнике
да дужну претплату што пре измире а како је на прагу
друга половина године да и претплату за другу поло-
вину обнове.

*Ко жели целу прву годину „Српскога Пчелара“ може
је од уредништва добити за 2 фор.*

**Претплату за Србију прима Пчеларско-вођарска задруга
у Београду.**

Рукописи се не враћају.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

*Претплата, огласи, реклаamacије, рукописи и све што се тиче уред-
ништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловце.*

За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а
за жиг сваки пут по 30 нов. — Неплаћена писма се не примају.

Штампа Српске Манастирске Штампарије.